EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 20.11.2009
KOM(2009) 633 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET, EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

OM GENOMFÖRANDET AV GEMENSKAPENS AVFALLSLAGSTIFTNING
Direktiv 2006/12/EG om avfall,
direktiv 91/689/EEG om farligt avfall,
direktiv 75/439/EEG om spilloljor,
direktiv 86/278/EEG om avloppsslam,
direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall,
direktiv 1999/31/EG om deponering av avfall, och
direktiv 2002/96/EG om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter

FÖR PERIODEN 2004–2006

{SEK(2009) 1586}

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET, EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

OM GENOMFÖRANDET AV GEMENSKAPENS AVFALLSLAGSTIFTNING
Direktiv 2006/12/EG om avfall,
direktiv 91/689/EEG om farligt avfall,
direktiv 75/439/EEG om spilloljor,
direktiv 86/278/EEG om avloppsslam,
direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall,
direktiv 1999/31/EG om deponering av avfall, och
direktiv 2002/96/EG om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter

FÖR PERIODEN 2004–2006

{SEK(2009) 1586}

1. INLEDNING

Syftet med den här rapporten är att informera de andra gemenskapsinstitutionerna, medlemsstaterna och allmänheten om genomförandet av EU:s avfallslagstiftning under perioden 2004–2006. Rapporten avser direktiven 2006/12/EG om avfall, 91/689/EG om farligt avfall, 75/439/EEG om spilloljor, 86/278/EEG om avloppsslam, 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall, 1999/31/EG om deponering av avfall, 2002/96/EG om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter och 2000/53/EG om uttjänta fordon.

Rapporten har sammanställts i enlighet med artikel 5 i direktiv 91/692/EEG om att standardisera och rationalisera rapporteringen om genomförandet av vissa direktiv om miljön. Den grundar sig på information från medlemsstaterna som har kompletterats med slutsatserna från ytterligare undersökningar som har utförts av kommissionen och intern statistik. Mer information finns i de rapporter som har sammanställts för kommissionen och som är tillgängliga på Internet (http://ec.europa.eu/environment/waste/reporting/index.htm).

Förutom den här rapporten har separata rapporter sammanställts om förordningen om avfallstransporter[1] och direktivet om uttjänta fordon[2]. Här sammanfattas därför endast kortfattat de viktigaste resultaten från de rapporterna.

Närmare uppgifter om genomförandet av särskilda bestämmelser i den lagstiftning som anges i rapportens titel har bifogats i en bilaga.

---

[1] Kommissionens rapport om genomförandet av förordningen om avfallstransporter, KOM(2009) 282 slutlig (http://ec.europa.eu/environment/waste/shipments/reports.htm).

[2] Se Internet (http://ec.europa.eu/environment/waste/elv_index.htm).

2. RAPPORTERINGENS RÄTTIDIGHET OCH KVALITET

Det finns stort utrymme för förbättring av medlemsstaternas rapporteringsdisciplin, både när det gäller treårsrapporterna om genomförandet och när det gäller de årliga uppgifterna om framstegen för att nå målen. Inför den här rapporten var det 14 medlemsstater som inte lämnade in alla sina genomföranderapporter i tid. När det gäller de årliga uppgifterna om materialåtervinning och återvinning av uttjänta fordon, förpackningar samt avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter var det år 2006 omkring en tredjedel av medlemsstaterna som inte svarade i tid. I många fall var svaren ofullständiga och kvaliteten på rapporteringen varierade. Detta kan i viss utsträckning bero på den ibland tvetydiga formuleringen av vissa frågor i frågeformulären om genomförandet, men i många fall har medlemsstaterna underlåtit att besvara vissa frågor eller har gett oklara eller vilseledande svar.

På grundval av resultaten i den här rapporten kan kommissionen komma att omformulera frågorna så att de blir tydligare. Medlemsstaternas metoder för inrapportering av de årliga uppgifterna om materialåtervinning och återvinning skiljer sig också åt, och kan behöva harmoniseras ytterligare. Kommission har börjat arbeta på den här frågan i nära samarbete med statistikkontoren och nationella experter.

3. DIREKTIV 2006/12/EG OM AVFALL

De grundläggande kraven, definitionerna och principerna för avfallshantering i gemenskapen fastställs i direktiv 2006/12/EG om avfall (ramdirektivet om avfall). Genom detta direktiv definieras vad som avses med avfall, förpliktas medlemsstaterna att upprätta ändamålsenligt utformade nätverk av anläggningar för bortskaffande av avfall och fastställs en hierarki för avfallshantering som främjar förebyggande åtgärder framom återvinning, med bortskaffande som sista utväg. Genom direktivet förpliktas medlemsstaterna att se till att avfall återvinns eller bortskaffas utan fara för människors hälsa och miljön, och förbjuds övergivande, dumpning och okontrollerat bortskaffande av avfall. I direktivet anges att medlemsstaterna ska upprätta nationella planer för avfallshanteringen och att tillstånd ska krävas för avfallshantering.

År 2009 pågår överträdelseförfaranden avseende ramdirektivet om avfall i 11 ärenden om strukturell och omfattande underlåtenhet att åtgärda olaglig dumpning av avfall, 10 ärenden om felaktig tillämpning, 4 ärenden om avfallsplanering och 3 ärenden om icke-överensstämmelse mellan nationell lagstiftning och direktivet.

Alla medlemsstater har bekräftat att de har införlivat direktivet i sin nationella lagstiftning. De grundläggande kraven för att säkerställa en miljövänlig avfallshantering har genomförts i alla medlemsstater, även om problem fortfarande förekommer i en del länder, särskilt när det gäller att skapa en komplett infrastruktur för avfallshantering. Samtidig finns det enorma skillnader i genomförandet av hierarkin för avfallshantering och användningen av avfall som en resurs.

Graden av materialåtervinning/återvinning varierar både för avfall i allmänhet och för olika avfallsflöden. Den ökade graden av materialåtervinning och återvinning under de senaste åren är delvis ett resultat av genomförandet av kraven i direktiven om materialåtervinning och beror delvis på nationell avfallshanteringspolitik (bygg- och rivningsavfall samt biologiskt

avfall). Det finns emellertid fortfarande en enorm outnyttjad potential för materialåtervinning, eftersom mer än hälften av de befintliga resurserna är inbäddade i avfall som inte tas till vara.[3]

Den förebyggande politiken har hittills inte varit effektiv. Medlemsstaterna har endast vidtagit begränsade punktåtgärder, men någon storskalig enhetlig politik har inte införts. Det här kan bero på den begränsade fokuseringen på förebyggande åtgärder i det gamla ramdirektivet om avfall och torde ändras när kraven på sådana åtgärder i det reviderade direktivet[4] träder i kraft.

4. DIREKTIV 91/689/EEG OM FARLIGT AVFALL

Detta direktiv innehåller en exakt och enhetlig definition av vad som avses med farligt avfall och syftar till att säkerställa en miljövänlig hantering av detta avfallsflöde. För hanteringen av farligt avfall tillämpas ett antal kontrollåtgärder utöver de som fastställs i ramdirektivet om avfall, inbegripet krav på spårbarhet, förbud mot att blanda farligt avfall med annat avfall och anmälan till kommissionen av avfall som uppvisar farliga egenskaper men inte är förtecknat som sådant.

I en del fall var medlemsstaternas svar inte tillräckligt precisa för att det ska kunna avgöras huruvida direktivet har genomförts korrekt. Tveksamheterna avser framför allt verkställandet av och undantagen från blandningsförbudet samt kraven på tillstånd. Flera medlemsstater ser inte till att regelbundna kontroller genomförs. Det finns också tveksamheter när det gäller kraven på rapportering från producenterna. I ett fall som kräver ytterligare uppföljning saknas tydliga regler för förpackning och märkning av farligt avfall.

5. DIREKTIV 75/439/EEG OM OMHÄNDERTAGANDE AV SPILLOLJOR

Syftet med direktivet om spilloljor är att tillnärma medlemsstaternas lagstiftning samt skapa ett enhetligt system för uppsamling, hantering, lagring och omhändertagande av spilloljor för att skydda miljön mot skadliga effekter på grund av utsläpp, förvaring eller behandling av sådana oljor. Medlemsstaterna ska upprätta system för registrering, beviljande av tillstånd och tillsyn av verksamhet som innefattar behandling eller omhändertagande av spilloljor. Högsta prioritet vid hanteringen av spilloljor ges åt regenerering, följt av förbränning, destruktion och lagring eller omhändertagande under kontrollerade förhållanden.

Alla medlemsstater har införlivat direktivet i sin nationella lagstiftning. Medlemsstaternas svar visar att lämpliga tillstånds- och kontrollmekanismer har inrättats för att förhindra negativ miljö- och hälsopåverkan av hanteringen av spilloljor. Av behandlingspraxisen framgår emellertid att direktivet inte har främjat regenerering av spilloljor på det sätt som man hade förväntat sig: trots den rättsliga skyldigheten att främja regenerering, är förbränning det populäraste alternativet i EU. Kommissionen inledde *de facto* överträdelseförfaranden i ett antal fall, men kom efter att ha analyserat utvecklingen ytterligare fram till att regenerering miljömässigt och ekonomiskt inte är gynnsammare än förbränning. Överträdelseärendena drogs därför tillbaka och i det reviderade ramdirektivet om avfall ges inte absolut prioritet åt regenerering, även om de länder som vill främja regenerering får föreskriva att spilloljor fortsättningsvis ska behandlas på detta sätt.

---

[3] *European Atlas of Secondary Raw Materials, 2004 Status Quo and Potentials*, januari 2008, Prognos.

[4] Direktiv 2008/98/EG om avfall, EUT L 312, 22.11.2008, s. 3.

6. DIREKTIV 86/278/EEG OM AVLOPPSSLAM

Direktivet om avloppsslam antogs för över 20 år sedan för att reglera en korrekt användning av avloppsslam inom jordbruket och förhindra skadliga effekter på mark, vegetation, djur och människor.

De åtgärder som medlemsstaterna har vidtagit och den genomförandepraxis som de har beskrivit pekar inte på några problem med genomförandet. Samtidigt finns det tecken på att direktivet kanske har en för begränsad räckvidd och saknar ambitioner. Sedan direktivet antogs har flera medlemsstater satt i kraft och genomfört strängare gränsvärden för tungmetaller och fastställt krav för andra smittämnen. I samband med sin pågående konsekvensbedömning kommer kommissionen att utvärdera huruvida strängare bestämmelser bör införas samt undersöka möjligheten att utvidga direktivets räckvidd till andra typer av slam och andra tillämpningsområden än jordbruket.

7. DIREKTIV 94/62/EG OM FÖRPACKNINGAR OCH FÖRPACKNINGSAVFALL

Målet med förpackningsdirektivet är att harmonisera de nationella bestämmelserna i syfte att förebygga eller minska inverkan på miljön av förpackningar och förpackningsavfall samt säkerställa en fungerande inre marknad. Direktivet innehåller bestämmelser om förebyggande, återvinning och materialutnyttjande av förpackningsavfall samt om återanvändning av förpackningar. Genom direktivet fastställs mål för materialutnyttjande och återvinning, förpliktas medlemsstaterna att införa system för insamling av förpackningsavfall och införs minimikrav som alla förpackningar måste uppfylla för att släppas ut på gemenskapsmarknaden.

Direktivet har införlivats korrekt av alla medlemsstater och den övergripande genomförandenivån är tillfredsställande. Inga överträdelseärenden pågick 2009.

Direktivet har haft positiva effekter på miljön tack vare de stabila materialutnyttjande- och återvinningsgraderna för förpackningsavfall[5]. Under rapporteringsperioden 2004–2006 ökade den genererade mängden förpackningsavfall (delvis beroende på EU:s utvidgning 2004), medan materialutnyttjande- och återvinningsgraderna förblev stabila med endast en liten minskning totalt sett. Åtta medlemsstater uppnådde inte ett eller flera av de fastställda målen för materialutnyttjande/återvinning för 2006. Särskilda program för insamling av förpackningsavfall genomfördes i hela EU, om än med olika effektivitetsgrad, och i alla medlemsstater fokuserade man på att öka konsumenternas medvetenhet om behovet att ta hand om förpackningar och förpackningsavfall på ett miljövänligt sätt. Det praktiska genomförandet och verkställandet av de väsentliga kraven ifrågasattes emellertid av en del av de berörda parterna och föranledde en närmare granskning från kommissionens sida.

När det gäller direktivets inverkan på den inre marknaden har kommissionen och medlemsstaterna under de senaste åren fört diskussioner om huruvida nationella bestämmelser som har antagits för att minska miljöpåverkan av dryckesförpackningar och den mängd avfall dessa genererar är förenliga med bestämmelserna om den inre marknaden. Även om det övergripande målet ofta motiveras av miljöskäl, går vissa nationella bestämmelser utöver vad som är nödvändigt, och riskerar att på ett oproportionerligt sätt hindra användningen och

[5] Se kommissionens rapport från 2006 om genomförandet av direktiv 94/62/EG, SEK(2006) 1579 (http://ec.europa.eu/environment/waste/packaging/report.htm).

saluföringen av drycker och dryckesförpackningar. För att försöka hindra ytterligare problem på den inre marknaden och minska antalet diskussioner om lagstiftningen med medlemsstaterna har kommissionen antagit ett meddelande om dryckesförpackningar, pantsystem och fri rörlighet för varor, där man sammanfattar de lösningar som hittills har hittats och utvecklats.[6]

8. DIREKTIV 1999/31/EG OM DEPONERING AV AVFALL

Deponeringsdirektivet är avsett att förebygga eller minska avfallsdeponeringens skadliga effekter på miljön, särskilt på ytvatten, grundvatten, mark, luft och människors hälsa. Genom direktivet fastställs stränga tekniska krav för deponier och särskilda krav för mottagning av avfall på deponierna samt införs deponiklasser för olika typer av avfall som kan tas emot. Enligt direktivet är medlemsstaterna skyldiga att se till att behöriga nationella myndigheter utfärdar tillstånd för driften av deponier. I en av nyckelbestämmelserna fastställs mål för en gradvis minskning av det biologiskt nedbrytbara kommunala avfall som går till deponier i syfte att minska metanutsläppen samt tekniska krav för insamling och behandling av deponigas.

Det praktiska genomförandet av deponeringsdirektivet fortsätter att vara väldigt otillfredsställande och avsevärda ansträngningar behöver göras för att förbättra det. Tio år efter det att direktivet antogs har en del medlemsstater fortfarande inte införlivat och genomfört alla bestämmelser och kommissionen fortsätter att inleda överträdelseförfaranden mot medlemsstaterna i ett betydande antal ärenden som avser felaktigt införlivande eller genomförande av lagstiftningen.

Till kommissionen inkommer dagligen ett stort antal klagomål mot illegala deponier som saknar de tillstånd som krävs enligt EU:s avfallslagstiftning och som har allvarliga skadliga effekter på miljön och innebär risker för människors hälsa. Klagomålen visar att det i stora delar av EU finns betydande genomförandebrister av allmän och varaktig karaktär. I de ärenden som har observerats har medlemsstaterna ofta tolererat allvarliga brister under lång tid utan att se till att illegal verksamhet upphör och att sanktionsåtgärder vidtas[7]. Ett stort antal deponier uppfyller inte kraven i direktivet och det finns en verklig risk för att den stora merparten av medlemsstaterna inte kommer att klara av att uppfylla tidsfristen den 16 juli 2009, då alla undermåliga deponier som existerade före införandet av direktivet ska uppfylla direktivets krav (om inte särskilt undantag beviljats). Endast nio medlemsstater har rapporterat att de uppfyllt 2006 års mål för minskningen av det biologiskt nedbrytbara kommunala avfall som går till deponier, och insamlingen av deponigas förefaller att vara otillräcklig.

Problemet förefaller särskilt akut i EU-10 där deponier fortsätter att vara ett dominerande alternativ, eftersom en alternativ infrastruktur för avfallshantering saknas. Trots snabba framsteg i dessa länder när det gäller att stänga deponier som inte uppfyller kraven, måste ansträngningarna intensifieras för att garantera fullständig överensstämmelse.

År 2009 pågår överträdelseförfaranden mot medlemsstaterna avseende deponeringsdirektivet i 13 ärenden om icke-överensstämmelse och 11 ärenden om felaktig tillämpning. Till följd av

---

[6] EUT C 107, 9.5.2009, s.1 (se http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/deposit_systems_en.htm).

[7] Se kommissionens arbetsdokument om genomförande av Europeiska gemenskapens miljölagstiftning, SEK(2008) 2876, 18.11.2008, s. 12.

medlemsstaternas systematiska underlåtenhet att genomföra EU:s avfallslagstiftning korrekt har kommissionen antagit ett strategiskt angreppssätt. Så kallade ”horisontella” överträdelseförfaranden och domstolsförfaranden har inletts för att komma till rätta med avsaknaden av nationell infrastruktur och effektiva genomförandeåtgärder. Ett stort antal enskilda fall har använts som exempel. Detta angreppssätt gör det möjligt att lösa problemen på fler platser än om man endast hade fokuserat på enskilda deponier.

9. DIREKTIV 2002/96/EG OM AVFALL SOM UTGÖRS AV ELLER INNEHÅLLER ELEKTRISKA ELLER ELEKTRONISKA PRODUKTER

Mängden avfall från elektriska och elektroniska produkter (WEEE) i EU uppskattas för närvarande till 8,3–9,1 miljoner ton per år, och kommer enligt nyligen gjorda uppskattningar att ha ökat till omkring 12,3 miljoner ton år 2020. WEEE måste hanteras på ett kontrollerat sätt på grund av avfallets kvantitet och dess ofta farliga karaktär, men också eftersom det innehåller värdefulla resurser. WEEE-direktivet syftar till att minska inverkan på miljön av bortskaffandet av detta avfallsflöde och optimera insamling, återanvändning, materialåtervinning och återvinning i enlighet med höga miljö- och hälsostandarder. EU:s största handelspartner har följt EU:s exempel och har satt i kraft liknande lagstiftning (t.ex. Kina, Korea, Japan och vissa amerikanska delstater).

Trots direktivet behandlas, enligt rapporterna, endast en tredjedel av det elektriska och elektroniska avfallet i gemenskapen på lämpligt sätt. Resterande två tredjedelar går till deponier och potentiellt till undermåliga behandlingsanläggningar i eller utanför EU. Den illegala handeln med elektriskt och elektroniskt avfall som säljs till länder utanför EU fortsätter att vara utbredd. Otillräckligt behandlade produkter innebär en stor miljö- och hälsorisk. Insamlingsmålet på 4 kg per person och år speglar inte den verkliga situationen i enskilda medlemsstater, och fem medlemsstater uppfyllde inte målet 2006 (ytterligare två har inte lämnat några uppgifter). Endast fem medlemsstater uppfyllde alla de tio tillämpliga målen för materialåtervinning och endast fyra uppfyllde de nio målen för återvinning. År 2009 pågår överträdelseförfaranden mot 14 medlemsstater för icke-överensstämmelse med WEEE-direktivet och mot en medlemsstat för underlåtenhet att rapportera. Vidare pågår åtta överträdelseförfaranden för icke-överensstämmelse med det angränsande direktivet om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter (RoHS-direktivet).

I december 2008 föreslog Europeiska kommissionen en omarbetning av WEEE-direktivet i syfte att åtgärda en del av de noterade bristerna i genomförandet, hantera det snabbt ökande avfallsflödet av sådana produkter och förbättra lagstiftningens genomförbarhet.

10. DIREKTIV 2000/53/EG OM UTTJÄNTA FORDON

Direktiv 2000/53/EG om uttjänta fordon[8] syftar till att förebygga generering av avfall från fordon och öka återanvändning, materialåtervinning och andra former av återvinning av uttjänta fordon och deras komponenter. Genom direktivet fastställs krav som avser behandlingen av uttjänta fordon och främjas konstruktion av fordon som underlättar framtida materialåtervinning. Närmare uppgifter om genomförandet av detta direktiv finns i en separat rapport från kommissionen.

[8] EGT L 269, 21.10.2000, s. 34.

Enligt rapporterna från medlemsstaterna är nivån på det formella genomförandet ganska bra. Alla medlemsstaterna har antagit bestämmelser för att införliva direktivet och har vidtagit åtgärder för att inrätta de system för hantering av uttjänta fordon som krävs enligt lagstiftningen, men en del av bestämmelserna i direktivet är inte ännu fullständigt eller korrekt införlivade.

När det gäller det praktiska genomförandet av direktivets bestämmelser har medlemsstaterna tillhandahållit mer information än för föregående rapporteringsperiod, men det är fortfarande svårt att på grundval av de nationella rapporterna utvärdera hur systemen för hantering av uttjänta fordon fungerar i praktiken. Det oföränderligt stora antalet överträdelseärenden som inleds av kommissionen tyder på att det praktiska genomförandet fortfarande ligger under en godtagbar nivå: år 2009 pågår nio överträdelseärenden om icke-överensstämmelse med direktivet, inbegripet om avgörande definitioner och principer (t.ex. vad som avses med ”uttjänt fordon” eller skyldigheten att lämna in uttjänta fordon till auktoriserade behandlingsanläggningar). Sex överträdelseärenden har också inletts till följd av medlemsstaternas underlåtenhet att rapportera om genomförandet.

År 2008 rapporterades för första gången om de nivåer på återanvändning, materialåtervinning och återvinning som uppnåtts 2006. Av de 25 rapporter som inkommit till kommissionen framgår att 19 medlemsstater 2006 uppfyllde målet på 80 % för återanvändning/materialåtervinning och att endast 13 uppfyllde målet på 85 % för återanvändning/återvinning,[9] ett resultat som inte är tillfredsställande. Kommissionen har skrivit till de medlemsstater som inte har uppfyllt målen för att få en förklaring till deras misslyckande.

11. RÅDETS FÖRORDNING (EEG) NR 259/93 OM AVFALLSTRANSPORTER

Genom rådets förordning (EEG) nr 259/93 om avfallstransporter har Baselkonventionen från 1989 om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall införlivats i gemenskapslagstiftningen. Syftet med förordningen är att organisera övervakningen och kontrollen av avfallstransporter inom och utanför gemenskapen för att möjliggöra för gemenskapen som helhet att själv ta hand om sitt avfall och för medlemsstaterna att var för sig närma sig detta mål, med hänsyn tagen till geografiska förhållanden och behovet av specialiserade anläggningar för vissa avfallsslag. Rapporteringsplikten enligt Baselkonventionen och förordningen om avfallstransporter avser transporter av farligt avfall (avfall enligt grön avfallslista omfattas än så länge inte av obligatorisk rapportering).

I juni 2009 antog kommissionen en rapport om uppkomst, behandling och gränsöverskridande transporter av farligt avfall och övrigt avfall i medlemsstaterna under perioden 2001–2006, där följande framgår:

- Under rapporteringsperioden ökade den mängd farligt avfall som genererades i EU-15 med 22 % från 2001 till 2005 (dvs. en ökning med omkring 4 % per år), medan den mängd som genererades i EU-25 inte uppvisade någon särskild förändring.

[9] Se http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/waste/data/wastestreams/elvs.

- Transporterna av farligt avfall från/till EU-15 fördubblades 2005 och uppgick till 5,4 respektive 3,5 miljoner ton.

- Omkring 85 % (40 miljoner ton) av det farliga avfallet transporterades för återvinning.

- Av det avfall som transporterades till EU-15 hade 95 % sitt ursprung i EU-25 och Efta-länderna, medan endast 1 % kom från icke-OECD-länder.

- År 2005 behandlades uppskattningsvis 90 % av gemenskapens farliga avfall i ursprungslandet.

- Omkring 90 % av det farliga avfall som transporterades under denna period stannade inom EU-15, medan 98 % av transporterna från EU-15 gick till EU-25 och Efta.

Närmare uppgifter om genomförandet av lagstiftningen finns i kommissionens rapport på http://ec.europa.eu/environment/waste/shipments/reports.htm.

Rapporteringen om incidenter/olyckor och/eller illegala transporter var tyvärr, med några få undantag, otillräcklig, oklar och troligtvis inte överensstämmande med verkligheten. Det här är en viktig punkt där förbättringar måste göras i framtiden, eftersom ett betydande antal illegala transporter anmäls till kommissionen varje år, särskilt när det gäller uttjänta fordon och avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter.

12. KOMMISSIONENS ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRBÄTTRA GENOMFÖRANDET

År 2006 stod miljösektorn för omkring en femtedel av det totala antalet ärenden om icke-överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen som utreddes av kommissionen och miljösektorn utgör fortfarande den sektor som har det högsta antalet ärenden. Omkring 10 % av alla frågor från parlamentet till kommissionen handlar om miljön, och miljön är det huvudsakliga föremålet för 35 % av framställningarna till utskottet för framställningar. Mer än 20 % av alla de inledda överträdelseärendena i miljöfrågor rör avfallslagstiftningen.

Den mycket otillfredsställande situationen och de kvarstående luckorna i genomförandet av gemenskapens avfallslagstiftning har föranlett en fokuserad uppmärksamhet från kommissionens sida och lansering av en rad åtgärder som ska bidra till att förbättra situationen.

Kontroller av överensstämmelsen utförs regelbundet och överträdelseärenden som rör avfallslagstiftningen inleds med jämna mellanrum. Kommissionens nya ”horisontella” angreppssätt vid överträdelseförfaranden avseende deponeringsdirektivet bör göra det möjligt att behandla ett bredare spektrum av ärenden inom varje förfarande och således påskynda den rättsliga prövningen. Till kommissionen inkommer fortlöpande ett stort antal klagomål, framställningar och skrivelser från medborgare, icke-statliga organisationer och andra EU-institutioner, och dessa utgör en värdefull källa till information om den faktiska situationen i genomförandet av avfallslagstiftningen. Informationen från dessa källor verifieras genom skriftväxling mellan medlemsstaterna och kommissionen, varvid kommissionen begär ytterligare information eller uppmärksammar de nationella myndigheterna på problemen.

Kommissionen genomför regelbundet möten på olika nivåer med medlemsstaterna och berörda parter, inbegripet med nationella experter i kommittén för anpassning till den tekniska

utvecklingen, samt högnivåmöten med direktörerna vid generaldirektoratet för miljö och ett flertal särskilda expertmöten och frekventa samråd med berörda parter. Årligen genomförs 20–30 sådana möten där man utbyter bästa praxis, diskuterar genomförandefrågor och bringar klarhet i lagstiftningen. Kommissionen har utfärdat ett antal genomförandeåtgärder (kommittébeslut) för att förtydliga lagstiftningen samt icke-bindande vägledningar om bl.a. WEEE, uttjänta fordon, batterier och ramdirektivet om avfall. Tolkning av lagstiftningen tillhandahålls regelbundet och om nödvändigt ses lagstiftningen över för att uppdatera den i enlighet med de framsteg som gjorts inom avfallshanteringen (t.ex. översynen av ramdirektivet om avfall, förordningen om avfallstransporter, avfallsförteckningen, målen för uttjänta fordon, WEEE-direktivet och RoHS-direktivet).

Från och med 2007 har kommissionen vidtagit ytterligare steg för att förbättra genomförandet genom att lansera ett antal åtgärder för att främja överensstämmelsen, bl.a. 36 evenemang för ökad medvetenhet och informationsutbyte, vägledningar för medlemsstaterna om ett antal nyckelfrågor som rör EU:s avfallslagstiftning, gemensamma verkställighetsåtgärder och kontrollverksamheter i medlemsstaterna i nära samarbete med nätverket Impel samt inrättande av en pilotfas av en help-desk om genomförandet av EU:s avfallslagstiftning. Mötena med medlemsstaterna och berörda parter har fortsatt. Ytterligare studier genomförs för att undersöka hur man bäst kan åtgärda genomförandeproblem i framtiden, inbegripet en genomförbarhetsstudie om inrättandet av ett europeiskt organ för övervakning och stöd vid genomförandet av avfallslagstiftningen.

13. SLUTSATSER

Gemenskapslagstiftningen har införlivats tämligen väl i den nationella lagstiftningen, om än i vissa fall med betydande fördröjningar, men bristerna i genomförandet innebär ett utbrett misslyckande när det gäller att i praktiken uppfylla de överenskomna miljöskyddsmålen. Genomförandet och den praktiska tillämpningen av avfallslagstiftningen under rapporteringsperioden 2004–2006 var fortfarande otillfredsställande inom många områden. Detta bekräftar de tidigare observationer som redan har föranlett kommissionen att öka sina ansträngningar för att bistå medlemsstaterna för att förbättra genomförandet. Samtidigt innebär kvaliteten på den tillhandahållna informationen att det är nödvändigt att hitta bättre sätt att få fram information, t.ex. genom allmänt tillgängliga övervakningsindikatorer som skulle underlätta en mer djupgående undersökning av genomförandesituationen samt av avfallslagstiftningens effektivitet och verkningsfullhet i linje med kommissionens policy för bättre lagstiftning.

Som det framgår av det stora antalet överträdelseärenden är situationen fortfarande kritisk när det gäller det praktiska genomförandet av ramdirektivet om avfall, deponeringsdirektivet och förordningen om avfallstransporter, där samordnade insatser krävs för att uppnå en situation som är i linje med lagstiftningen. Åtgärder måste vidtas för att komma till rätta med de avsevärda bristerna i infrastrukturen för avfallshantering, bekämpa det stora antalet illegala deponier i ett betydande antal medlemsstater och de många illegala avfallstransporterna av främst elektroniskt avfall och uttjänta fordon. Framför allt måste medlemsstaterna och nätverket Impel, tillsammans med kommissionen, öka sina ansträngningar för att åtgärda bristerna i genomförandet av deponeringsdirektivet. I flera medlemsstater ligger även resultaten för WEEE-direktivet, förpackningsdirektivet och direktivet om uttjänta fordon under de överenskomna bindande målen och fortsättningsvis inleds ett stort antal överträdelseförfaranden.

Även om en del medlemsstater har gjort framsteg, krävs det i många länder enorma ansträngningar för att genomföra bestämmelserna. En del av de rapporterade problemen är särskilt vanliga i de länder som anslöt sig till gemenskapen 2004, där mer än 90 % av avfallet fortfarande går till deponier. Ansträngningarna behöver ökas om infrastrukturen för avfallshantering ska uppfylla kraven i gemenskapslagstiftningen, bl.a. måste separata insamlingssystem skapas för olika avfallsflöden, medborgarna måste utbildas och investeringar måste göras för förbehandling av avfall innan det slutliga bortskaffandet. Dessa ansträngningar är avgörande för att lagstiftningen effektivt ska skydda miljön och människors hälsa.